

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. An causa possessionis, & proprietatis possit cumulari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

inter personas agitur Ecclesiasticas, vel à laico persona conuenitur Ecclesiastica. Probatum ex *e. Cum sit generale 8. sup. De foro compet.* ubi dicitur in favorem Ecclesiæ esse introductum, ut locorum venerabilium Rectores malefactores suos possint sub quo maluerint Judice conuenire, eò quod sæculares Judices in exhibenda iustitia personis Ecclesiasticis sæpè in iudicio sint remissi. Probatum secundò ex Clement. 1. *De causa possess. & proprias.* Clement. 1. *De sequestrat. possess.* ubi habetur, tam possessorium quam petitorium causæ Ecclesiasticæ tractandum esse apud Sedem Apostolicam. Et denique ex *e. 2. sup. De iudiciis*: Ubi dicitur negotia Ecclesiastica, & maximè spiritualia, à laicis tractanda non esse. Ratio est, quia Iudex laicus nullam in Clericis jurisdictionem habet, *e. 1. & 2. sup. De foro compet.* Et idè licet de re temporali agatur, & non de persona: Tamen, quia cum persona Ecclesiastica est agendum; illa non ad laicum, sed ad Ecclesiasticum trahi debet, cum is solus in eam imperium & jurisdictionem (quæ sine modica coercitione nulla est, l. 1. D. de jurisdictione, om. iud.) habeat, & solus eam compellere possit ad comparandum in iudicio.

Non obstat, *d. e. 7. Qui filij sint legitimi*: Quia loquitur de rebus temporalibus & possessionibus laicorum.

Ex *d. can. Petimus*: Illud solum colligimus, personam Ecclesiasticam posse subsidium & opem Iudicis implorare sæcularis pro recuperatione vel defensione rei suæ. At vero in *d. e. ult.* causa agebatur inter Ecclesiasticam personam, & sæcularem, & Ecclesiastica ad iudicium traheretur sæcularem; ideoque ejus forum sequi oportuit.

4. Cæterum, his non obstantibus, priorem sententiam testatur esse communem Boerius *Decis. 60. n. 23.* eamque communis iudiciorum usus approbat, & amplectitur. Adedque, & eum Iudicis Ecclesiastici exclusionem, de istis possessoriis, etiam rerum spiritualium cognoscit Brabantæ Concilium, & quæstio in possessorio suspendit petitorium, nisi in petitorio fuerit contestata lis coram Iudice Ecclesiastico. Quinimò teste Zypeo *lib. 2. De jure Pont. novo h. t.* etiam quæstiones adipiscendæ possessionis recipit & decedit, cum tamen per Concordata Brabantæ interdictum adipiscen-

dæ Iudici spirituali relinquatur. Et merito, cum iudicium possessorium retinendæ ac recuperandæ possessionis sit temporale, & in factu potius, quam in iure consistat: At verò in adipiscenda possessione nihil est facti, sed solum disquisitio juris, cum sine iure & titulo possessio beneficii acquiri non possit, de quo iure, cum sit spirituale, laicus cognoscere nequit. *Ant. Faber. in Cod. suo. lib. 3. tit. 7. Definit. 1.* post Guidonem Papæ, q. 1.

5. Porro, quamvis ita distinctæ sint possessionis & proprietatis causæ, prout antè diximus tamen utraque coram uno eodemque Iudice proponi, cognosci & ab eodem terminari debet, *e. 1. h. t.* & Iudex simpliciter ad causum delegatus, de utraque cognoscere & iudicare: Idque nec connexas, quam ad se mutuo habent (cum ratione subiecti, quia circa eandem rem versantur, tum ratione facilioris cognitionis & decisionis, quia qui cognovit de possessione, facilius cognoscet & decidet de proprietate) dividatur *contra. Nulli Cod. De iudiciis, e. 1. inf. De sequestratione.* Quod tamen ita intelligendum, nisi litigantes sint diversi fori (ne obstat, *cap. ult. sup. De iudiciis*, ubi dicitur, quod actor, qui obtinuit in possessorio coram Iudice rei, non teneatur coram eodem respondere in petitorio) & modò Iudex utriusque causæ cognitionem habeat; quia exempli gratià in causa beneficii possessorium coram Iudice laico institutum non trahit ad eundem, causam beneficii petitoriam, cum Iudex laicus de ea cognoscere nequeat.

§. IV.

An causa Possessionis & Proprietatis possint cumulari.

1. Videtur cumulari non posse.
2. Sententia contraria probatur.
3. Quaritur de cumulando possessorio retinendo cum petitorio.
4. Probatum etiam illius cumulatio.
5. Respondetur contrariis.
6. Quomodo de utraque pronuntiari debeat iudex.
7. 8. Actorem suspensio petitorio, posse experiri possessorio.

Illud

1. Illud verd quæsitum in hoc Tit. fuit, an causa possessionis & proprietatis possint coincidere & simul tractari, nimirum an unus & idem actor adversus eundem possit agere possessorio & petitorio simul, ejsdem rei nomine? Videri poterat, quod non, sed prius experendum possessorio, & eoque absoluto deinceps agendum esse petitorio, siue agatur possessorio adipiscendæ, siue retinendæ, per lib. *Instit. 3. Cod. De Interdictis*, ubi dicitur, orã proprietatis & possessionis lite, prius possessionis decidi oportere quæstionem; ut ex hoc ordine factò, de domini disceptatione probationes ab eo, qui de possessione victus est, exigantur. Secundo, per *l. Ordinarii 13. Cod. De reivindicat.* ubi dicitur, ordinarii juris esse, ut de possessione judicetur, & tunc de eodem proprietatis causa ab eodem Judice decidatur. Cum enim hæc leges non distinguant, quo possessorio agatur, videntur intelligendæ de omni possessorio, juxta illud vulgatum. Ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Et quod in possessorio recuperandæ possessionis prius agendum sit de possessione, quàm de proprietate, probari videtur per lib. *Si de vi 37. D. De judiciis, l. Qui cætu 5 § si de vi D. Ad leg. Juliam de vi publica*, junctâ *l. 1. Cod. De appellat. & per §. retinenda possessionis Instit. De interdictis*: Ubi dicitur, non posse petitoriam actionem, id est actionem de proprietate institui, nisi antè exploratum sit, utrius eorum sit possessio. Accedit regula juris, quæ habet, quod cum alicui competunt plures actiones, ejsdem rei nomine, unam aliquam actionem eligere oporteat & una tantum modò experiri, *l. Nemo 43. § quoties D. De R. I.*

2. Nihilominus tamen rectè cumulari utramque hanc causam, possessionis & proprietatis, ab eodem, adversus eundem, in eodem judicio, siue coram eodem judice, probatur ex *cap. Cum Ecclesia 3. cap. Cum super 4. cap. Cum alicuius 6. hoc tit. l. Cum fundum 18. D. de vi & vi armata*; ubi pendeat rei vindicatione seu petitorio judicio, respondet Jurisc. Nihilominus rectè agi interdicto. Et in *l. Naturaliter 12. D. de acquir. vel amitt. possess.* ait, non denegari interdictum uti possidetis ei, qui cœpit vindicare.

Ratio hujus est, quia hoc pacto minuuntur

lites, & ex duabus fit una: Ad quod Jurisconsulto omninò adlaborandum est, *l. Propterandum 13. C. De judiciis, & Instit. De pœna temerè litigant in princ.*

Et hoc quidem communiter receptum est, quando actor ultro & sponte sua suscepit in se onus probandi simul & possessionem & dominium; idque non modo, quando agitur possessorio adipiscendæ vel recuperandæ, sed etiam quando agitur possessorio retinendæ, respectu diversarum possessionum: Veluti si agam rei vindicatione adversus possessorem, ratione naturalis possessionis, quæ penes eum est, & simul interdicto retinendæ agam adversus eundem, ratione civilis possessionis, quam penes me esse contendo: Tum quia id valet ad expediendas lites, tum quia nulla hic est contrarietas.

3. Verum admodum controvertitur inter Interpp. an etiam possessorium retinendæ possessionis cumulari possit cum petitorio, respectu ejsdem possessionis, v. g. naturalis? Non posse, ex eo probari videtur, quod inter se pugnare hæc videantur: Nam qui agit possessorio retinendæ, contendit se possidere, & retinere velle possessionem, quam habet, ac proinde adversarium non possidere: Qui verd agit petitorio, tacitè saltem videtur fateri, se non possidere, sed adversarium, quia ei, qui possidet, non datur actio in rem, sed ei, qui non possidet, § *quod genus Actionis Instit. De actionibus*. Et idè qui petitorio judicio utitur, inquit Cæjus Jurisc. in *l. Qui petitorio 36. D. De reivindicat.* ne frustra experietur, inquirere debet, an is, cum quo instituit actionem, possessor sit, nec ne. Atque ita possessorium retinendæ cum petitorio accumulans, videtur contraria seu contradictoria allegare, nempe se possidere, & non possidere; idè que non est audientia, *l. Vbi pugnancia 188. D. de reg. jur. & similibus* ita Bart & alij ad *d. l. Naturaliter*.

4. Contrarium tamen apparet verius, ex *d. l. Naturaliter*; ubi dicitur, non denegari interdictum. Uti possidetis ei, qui cœpit rem vindicare, quia non videatur possessioni renuntiasse, qui rem vindicavit, ubi quia non distinguitur, indicatur eum, qui rei vindicatione agit, neque civili naturali possessioni renuntiare. Nec, verum est, agentem

tem possessorio retinendæ & simul petitorio contraria allegare, nempe se naturaliter possidere, & non possidere naturaliter: Nam agens possessorio retinendæ contendit quidem se possidere, & per consequens adversarium suum non possidere. Dum verò simul agit petitorio, seu simul rem viadicat, tunc ne tacite quidem fateatur adversarium suum possidere, quia rei vindicatio datur, etiam adversus eum, qui neque naturaliter neque civiliter possidet, sed derinet tantum: Veluti adversus depositarium & commodatarium, utpote qui habent facultatem rei restituendæ, l. *Officium* 9. in fine D. De rei vindicant.

5. Non obstant in contrarium allata, quia obtinent illa, quando uterque litigantium & de possessione & de proprietate contendit, ita ut neuter eorum onus probandi dominium velit suscipere in se, sed in alterum rejicere (prout actor prudens non facile suscipiet, quia difficilis probatio est dominij). Ad probationem 21 Cod. De probat. nam tunc, quia sciri non potest, uter litigantium probare debeat priusquam exploratum sit, veritas sit possessio, eo quod is demum in petitorio, si obtinere eo iudicio velit, teneatur probare dominium, quia causa cecidit in possessorio, l. *Exitus* 35. D. De acquir. possess. ideo eo casu prius debet decidi possessorium, quam petitorium. At verò cum quis ab initio suscipit in se probationem possessionis & dominij, cessat illa incertitudo seu ratio: Et proinde æquitas postulat, ut utrumque simul eodem iudicio expediatur, ut tanto citius lites dirimantur & diminuantur; præsertim cum petitorium & possessorium tendant ad diversa, nempe possessorium ad possessionem & petitorium ad proprietatem.

6. Suscepta igitur per actorem possessionis & proprietatis probatione, si utrumque probet, potest iudex vel de utroque simul sententiam ferre; Ita tamen, ut in pronuntiatione præmittat possessionem, in executione verò proprietatem, cap. 1. ca. Cum dilectus hoc sit. vel prius probationibus de possessione examinatis de possessione tantum pronuntiare, cap. 2. h. t. Alioquin quando agitur petitorio simul & possessorio, non posse iudicem à principio admittere probationes super possessorio dumtaxat, tradit Abbas in d. c. 2. num. 2. Si autem actor, utriusque

probatione suscepta possessionem quidem probaverit, sed non dominium, iudex ei ad iudicabit possessionem, non verò dominium, eam Ecclesia h. t.

7. Sed quid, si ab initio tantum actum sit de proprietate, ac desuper contestata lis, & producta aliquo usque, forè usque ad probationes, licebitne actori (si fortè videat se non facile posse probare dominium, confidat verò se facile probaturum possessionem) intentare possessorium suspensio petitorio? Videri poterat, non licet, quia post litem contestatam non potest mutari libellus, l. *Edicta* 3 Cod. De edendo: Tum quia petitorium ab initio propositum videtur prius ad finem deducendum, quam possit ad aliud procedi, quia qui semel aliquam actionem proposuit, necesse habet usque ad finem, litem exerceat, *Auth. Qui semel Cod. Quomodo quando iudex, hoc* Nihilominus responderi potest in c. *Pastoralis hoc sit*. cum, qui ab initio egit de proprietate, posse usque ad conclusionem in causa, suspensio iudicio petitorio, intentare & accumulare possessorium ad ipsam vel recuperandam (idem est iudicium de possessorio retinendæ, licet aliqui aliter sentiant;) quia, ut ante diximus, agendo petitorio non censetur renuntiasse possessorio, quando quidem nihil commune habeat proprietatis cum possessione. Nec hic mutatur libellus, sed ei aliquid superadditur: Nempe possessorium.

8. Non obstat d. *Auth. qui semel*, quia hic petitorium non suspenditur, tergiversandi causa, quod d. *Auth.* vetatur, sed ex iusta causa, ne scilicet actor, deficiens in probatione dominij, omnino cadat causa, sed probans possessionem saltem obtineat in possessorio: Post conclusionem autem in causa non potest, nisi subsistente causa.

TITULUS XIII.

De restitutione spoliatorum.

§. 1.

Remedium hoc quando & cui competit.

1. *Competit hoc remedium ob ereptionem rerum immobilium.*

2. Cui